

Kuidas otsuseid mõjutada?

Ametniku töö põhieesmärk ELis on Eesti huvide kaitsmine ja seisukohtade esindamine. See eeldab omakorda ennekõike tõhusat kodutööd ja samuti mõjutamistegevust.

Koguge infot

Huvide võimalikult paremaks esindamiseks olge kursis oma valdkonna üldise arengu ja pikemaajaliste plaanidega, st millist poliitikat / milliseid õigusakte kavatseb komisjon välja töötada (vt allpool „poliitikatsükkel“). Mitmeid õigusaktide algatuste kavandeid arutatakse enne ka eri kohtumistel. Planeerige kogutud info pinnalt tegevused, kuidas eelnõu võimalikult varases staadiumis Eestile sobivas suunas mõjutada.

```
.vp-paragraph-color--text-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 { color: #ffffff; } .vp-paragraph-color--text-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 a, .vp-paragraph-color--text-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 h1, .vp-paragraph-color--text-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 h2, .vp-paragraph-color--text-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 h3, .vp-paragraph-color--text-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 h4, .vp-paragraph-color--text-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 h5, .vp-paragraph-color--text-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 h6 { color: #ffffff; } .c-counter-block__separator.hex-ffffff:after { background-color: #ffffff; } .vp-paragraph-color--bg-color-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 > .container-overlay-vp { background-color: rgba(117, 120, 123, 1); } .vp-paragraph-color--bg-color-b413881e-ffe7-474e-a539-730d1bb10ab4 > .container-overlay-vp ~ div:not(.contextual) { position: relative; }
```

Euroopa Komisjoni algatuste poliitiline elutsükkel

Komisjoni töö õigusakti eelnõude ettevalmistamisel koosneb viiest etapist:

1. Olukorra hindamine (evaluation). Komisjon hindab, millisel määral vastab kehtiv õigusakt vajadustele ja kui palju lisandväärtust annaks uus regulatsioon.
2. Komisjoni tööprogrammi koostamine (Commission Work Programme) järgmiseks aastaks komisjoni, Euroopa Parlamendi ja nõukogu dialoogi alusel. Komisjon töötab välja dokumendi, mis selgitab poliitilisi prioriteete ja määrab kindlaks nende saavutamiseks vajaliku strateegia. Komisjoni president tutvustab enne komisjoni iga-aastase tööplaani vastuvõtmist Euroopa Parlamendile ja nõukogule komisjoni tööprogrammi koostamise peamisi elemente.
3. Avalikud konsultatsioonid (public consultations). 12 nädalat kestvad konsultatsioonid annavad kõigile huvipooltele võimaluse eelnõu kohta arvamust avaldada.
4. Mõjuhindang (impact assessment). Võtab üldjuhul aega 1–1,5 aastat, kuid erandjuhtudel võib mõjuhindangu koostamisest loobuda. Annab ülevaate eelnõu majanduslikest, sotsiaalsetest ja keskkonnamõjudest. Mõjuhindangute koostamine on kohustuslik ka delegeeritud õigusaktide puhul.
5. Ettevalmistamine ja vastuvõtmine (preparation and adoption). Eelnõu koostamisele järgnevad komisjoni teenistustevahelised konsultatsioonid.
6. Õigusakti eelnõu ettevalmistamisele järgnevad läbirääkimised nõukogus ja parlamendiga.

Komisjon on läbirääkimistesse lõpuni kaasatud. Vajaduse korral esitab komisjon eelnõu keerulisemate aspektide selgitamiseks mitteametlikke dokumente. Kui aga komisjon leiab, et eelnõu on läbirääkimiste käigus liiga palju muutunud, võib ta selle tagasi võtta, kuni see on läbinud nõukogus esimese lugemise.

Sekkuge võimalikult vara

Kui komisjon asub Eesti jaoks olulist algatust (teatis, õigusakti eelnõu, järelhindamine, toimivuskontroll jt), välja töötama, püüdke luua sidemeid komisjoni ametnikega ja arvestage planeerimisprotsesse. Seega silma ei tule peal hoida mitte ainult uutel algatustel, vaid ka järelhindamistel ja suurematel toimivuskontrollidel, sest nendest kasvavad komisjonil hiljem välja uued mõtted ning neid tuleb pidada pea sama olulisteks kui uued algatused. Komisjon avaldab tegevuskavasid, et teavitada sidusrühmi ja kodanikke uutest algatustest ning hindamistest ja toimivuskontrollidest (vt Euroopa Komisjoni [koduleht](#)). Kui komisjonil on kavas koostada mõjuhindang, siis asendatakse tegevuskava esialgse mõjuhindanguga, milles esitatakse üksikasjalikumalt probleemi kirjeldus, subsidiaarsusega seotud küsimused, poliitikaeesmärgid ja -võimalused ning iga võimaluse tõenäoline mõju.

Arvestage, et kõige tõhusamalt saab eelnõu mõjutada algatusfaasis ehk algatuse väljatöötamisel, enne kui komisjon on selle esitanud. Komisjonist juba nõukogu ja parlamendi töölaudadele jõudnud algatust on palju raskem muuta, veelgi raskem on suunata selles faasis komisjoni algatust tagasi võtma. Arvestades läbirääkimiste dünaamikat, tuleb arvestada võimalusega, et komisjonis langetatud valik võib lõppmängus osutuda just kuldseks keskteeks, mistõttu on oluline, et võimalik tulevane algatus oleks üsna lähedal Eesti soovidele. Varajane sekkumine võimaldab ennetada hilisemaid probleeme ja läbirääkimistel põhinõudlejaks saamist. Juhul kui esindaja näeb, et nõukogus ei ole Eesti seisukoha kaitsmine võimalik, tuleks üritada seda intensiivsemalt töötada teiste institutsioonidega. Vastavalt teema olulisusele tuleb planeerida ka sekkumise tasand – kas piisab vaid ekspertide suhtlusest oma kolleegidega või on vajalik ka kõrgema taseme kaasatus alalise esindaja või tema asetäitja, kantsleri ja ministrini välja.

```
.vp-paragraph-color--text-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 { color: #ffffff; } .vp-paragraph-color--text-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 a, .vp-paragraph-color--text-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 h1, .vp-paragraph-color--text-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 h2, .vp-paragraph-color--text-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 h3, .vp-paragraph-color--text-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 h4, .vp-paragraph-color--text-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 h5, .vp-paragraph-color--text-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 h6 { color: #ffffff; } .c-counter-block__separator.hex-ffffff:after { background-color: #ffffff; } .vp-paragraph-color--bg-color-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 > .container-overlay-vp { background-color: rgba(117, 120, 123, 1); } .vp-paragraph-color--bg-color-cabd4551-9a04-4333-bf73-c23d92db63f8 > .container-overlay-vp ~ div:not(.contextual) { position: relative; }
```

Algatuste planeerimine Euroopa Komisjonis

- ✓ Üldise poliitilise raami Euroopa Komisjoni tööplaanile (Commission Work Programme, lüh CWP) annavad Euroopa Komisjoni presidendi poliitilised suunised. Euroopa Komisjoni tööplaan kiidetakse heaks eelneva aasta oktoobris.

Lisaks eelnevale:

- ✓ eelarvemenetlus, mitme- ja iga-aastase eelarve ettevalmistamine (septembriks / tegelikult juunis);
- ✓ nõukogu ja parlamendi strateegiline kalender (eesistumiskalendrid, temaatilised programmid jne);
- ✓ ülemaailmne ja liikmesriikide strateegiline kalender: olulised sündmused liikmesriikides (eriti tähtis ajastamise perspektiivist), aga ka rahvusvahelisel areenil (nt G8, G20 kohtumiste, ülemkogude/tippkohtumiste, rahvusvaheliste konverentside ajakava jne);
- ✓ ülemkogu otsused: ülemkogu on olnud oluline algataja, kalendriseadja ja suunanäitaja (seega ka üks tõhusamaid võimalusi komisjoni töökava mõjutada).

Töötage intensiivselt

- ✓ **iseendaga:** nõukogu küllaltki tehnokraatlik otsustusmehhanism tasandab paljuski riikide suurusest, rikkusest jm tulenevad erinevused ning ekspertide sisuline kvaliteet võimaldab töörühma mõjukamatel liikmetel otsuseid ka sobivas suunas mõjutada. Hea ekspert ei tunne mitte ainult oma selgepiirilist tegevusvaldkonda, vaid adub ka laiemat konteksti, tunneb otsustusmehhanisme ja otsustajaid ning on võimekas/aldis suhtleja (kõik need omadused on arendatavad);
- ✓ **töörühmaga:** see eeldab tööd nii töörühma istungitel kui ka väljaspool neid (sealhulgas Brüsselis paiknevate diplomaatide kaudu). Selgitage välja meie seisukohale lähedasel positsioonil olevad riigid ning püüdke selgusele jõuda, milles on meie positsiooniga vastandlikul seisukohal olevate riikide probleemid ja kas erimeelsused on ületatavad. Vajaduse korral pakkuge kompromisse, olge konstruktiivne, töötage lahenduse nimel. Kuna töörühmades osalevad tihtipeale liikmesriikide parimad valdkonna asjatundjad, on see parim võimalik koht konsulteerida ka teemadel, mis ehk vahetust päevakavast välja jäävad, kuid võivad aidata üle saada „jalgratta leiutamisest“ kodus;
- ✓ **tekstiga:** juhul kui tuvastate kavandatavas õigusaktis meile probleemse sõnastuse, aidake kaasa parandusettepanekute koostamisele. Seisukohad peavad olema erapooletult põhjendatud ja

- ✓ tuginema faktidel. Tuleks kasuks, kui seisukoha põhjendustes oleks lisaks Eesti-kesksele selgitusele selgelt esitatud ka Euroopa dimensioon, st millist kasu meie ettepanek ELile tooks (üldjuhul esitataksegi kõik sõnastusettepanekud viisil, nagu oleks see parim võimalik lahendus Euroopa Liidule). Sellisest põhjendusest oleks abi mõttekaaslaste leidmisel, eriti kui sõnastusettepanekut koostades on ühtlasi välditud sinna konfrontatsiooni põhjustavate elementide sissekirjutamist. NB! Eelnõude põhjenduspunktides sisalduv on sama tähtis kui õigusakti tekst ise, sest põhjenduspunktis sisaldub kontekst/vaatenurk ja see määrab tõlgenduse. Eesistuja annab tavaliselt uute tekstiversioonide puhul töörühmale parandusettepanekute esitamiseks tähtaja, millest tuleb probleemide korral kindlasti kinni pidada, ning vajaduse korral kahepoolset suuliselt üle rääkida, et mõjutada eesistujat meile vajalikke sõnastusi järgmises eelnõu versioonis kajastama.
- ✓ **mõttekaaslaste ja läbirääkimiste hõlbustajatega:** edukaks osalemiseks peaks vähemasti tundma teemaga tegelevate institutsioonide ametnikke ja eksperte ning nendega regulaarses kontaktis olema. Nõukogu töörühmas on läbirääkimiste hõlbustajateks ja olulisimateks kontaktideks alati eesistuja, komisjoni ning nõukogu esindajad (nii eesistujat toetav sekretariaat kui ka õigusteenistus). Hädavajalik on omada häid suhteid Euroopa Parlamendi vastava valdkonnaga töötavate liikmete, nende kabinetiliikmete ja komisjonide ametnike, Eestist valitud parlamendiliikmete ja nende assistentidega. Soovides parlamendi otsustele mõju avaldada, tuleb aktiivset kuluaaripoliitikat ajada eelkõige parlamendikomisjonides ja raportite koostamise algfaasis, sest võimalused teha seda täiskogul on sisuliselt olematud. Vajalik on hõlmata ka komisjonide sekretariaatides töötavaid parlamendiametnikke, kes tihtipeale raporteid koostavad ja kellel on suur mõjuvõim.

Euroopa Liidu tasandil on lisaks institutsioonidele mõjutajateks liikmesriigid, regioonid, teised ELi institutsioonid, kolmandad riigid, huvirühmad, ettevõtjad (sh nende assotsiatsioonid), meedia ja mitmesugused mõttekojad. Huvirühmadel on valdkondlikke (eksperdi)teadmisi ja kontakte, mistõttu nendega suhtlemine on vajalik ja kasulik nii info hankimise kui ka koalitsioonide loomise seisukohast. Eestit on võimalik oskusliku tööga meie tegelikust suurusest palju suuremaks muuta.